

MARTA AYMERICH I ÀNGELS FITÓ (ed.) (2024). *Dones de ciència, tecnologia i pensament*. Barcelona: Viena. 192 p. ISBN 978-84-1947-442-1.

El llibre *Dones de ciència, tecnologia i pensament* ofereix un retrat fascinant de vint-i-una dones excepcionals que han excel·lit en disciplines científiques, tecnològiques i humanístiques al llarg de la història. En aquest recull, la directora del e-Health Center, Marta Aymerich, i la rectora de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), Àngels Fitó, trenquen amb els estereotips de gènere, i ens conviden a reflexionar

sobre les contribucions de les dones en aquests àmbits. Sovint són poc reconegudes o, directament «invisibilitzades», com així va titular, per exemple, Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia, l'exposició i múltiples conferències sobre dona i tecnologia que ha fet els darrers anys: «l'enginy invisible». Les autores aborden les dificultats i els obstacles que les protagonistes van haver d'afrontar pel fet de ser dones, i fan evident des del començament que, no obstant això, per molt que hagin passat els anys, aquests reptes encara persisteixen, sobretot en alguns sectors socials.

L'obra s'estructura al voltant de les experiències vitals i acadèmiques d'aquestes dones d'orígens, disciplines i contextos històrics molt diversos, però amb una alternança clara entre dones «locals», com Carme Torras o Montserrat Roig, i «globals», com Ada Lovelace o Martha Chase. Són majoritàriament investigadores que van desafiar les barreres socials i pensadores que van trencar els motlles d'allò establert. El llibre és, així, un homenatge al talent femení i un recordatori de la necessitat de valorar les aportacions femenines en el món de la ciència i la tecnologia.

Ara bé, si analitzem la realitat educativa al batxillerat i la universitat catalana, veurem que la tecnologia queda especialment marginada: on realment no hi ha gaires noies matriculades és als batxillerats tecnològics, cosa que després repercuteix ineludiblement, posem per cas, en el percentatge de dones als graus d'Enginyeria. Als batxillerats científics, en general, les noies ja fa anys que són majoria, i posteriorment s'incorporen a disciplines com la medicina, la veterinària, la biologia o la fisioteràpia, actualment sense necessitat d'un foment especial de les vocacions en aquestes àrees. És a dir, sense òbviament no deixar de visibilitzar les contribucions de les dones a la ciència, potser caldria posar més el focus en els referents femenins tecnològics. Mentre que en les ciències biosanitàries les dones ja són majoria a Catalunya, en cicles formatius o carreres tècniques encara queda molt camí per recórrer per a assolir la paritat. Però, com les autores indiquen, es tracta que

les dones puguin escollir lliurement el seu futur acadèmic i professional, amb referents estimulants, anant més enllà de les estadístiques. És aquesta una màxima també aplicable als homes, atès que són també perjudicats pels estereotips masclistes en els àmbits considerats «femenins» (infermeria, atenció sociosanitària...) en què, ves per on, anirien molt bé obres d'aquest estil, per a ells.

Dones de ciència, tecnologia i pensament és un llibre que pot actuar com a font d'inspiració per a les futures generacions. La seva lectura és imprescindible per a qualsevol persona interessada a conèixer algunes dones clau de l'àmbit científic i tecnològic, i s'afegeix a esforços anteriors com l'obra d'Oriol Boix i Sandra Posada *100 dones clau en la història de la ciència i la tecnologia* (Cossetània, 2022). Perquè desfer els estereotips de gènere i fomentar les vocacions científiques i tecnològiques entre les dones continua sent un objectiu que és molt necessari.

Aymerich i Fitó ofereixen, així, un relat ben documentat i bàsic, i ho fan a més, indirectament, mostrant-se elles mateixes com a dones en càrrecs de responsabilitat, un fet en què encara som molt lluny de la paritat, en especial a l'acadèmia i les grans empreses. En definitiva, es tracta d'un volum fonamental per a estudiants, docents i qualsevol persona interessada en la història de la ciència, la tecnologia i el pensament en general.

Se'n pot llegir un fragment a: https://viennaedicions.com/sites/default/files/tast_dones_de_ciencia_tecnologia_i_pensament.pdf

Antoni Hernández-Fernández

JOSEP LLUÍS MICÓ (2024). *Artificialitis: Què els passa pel cap als malalts de la intel·ligència artificial*. Barcelona: Saldonar. 174 p. ISBN (ed. impresa) 978-84-19571-36-6; ISBN (ed. digital) 978-84-19571-37-3. [Amb pròleg d'Elisabet Golobardes i comentaris sincers d'Irene Micó]

Artificialitis és una assaig escrit per Josep Lluís Micó, periodista, director del diari *Regió 7* i expert en comunicació, amb la complicitat i col·laboració inestimable de la seva filla de setze anys, Irene Micó, que aporta una perspectiva fresca i jove, un contrapunt divertit i alhora rellevant al debat social sobre la intel·ligència artificial (IA). Aquesta combinació d'experiència i joventut proporciona una visió única i

polièdrica sobre el fenomen de la IA, del qual s'ha escrit molt en els darrers anys, però res que s'assembla a aquest llibre.

Publicada el 2024 per Edicions Saldonar, una editorial independent pertanyent a l'associació Llegir en Català, Jo-